

Lieve papa,

Je was een klootzak.

Ik heb het op papier.

Ik ontdekte het na je dood. Ik deed research naar het verschijnsel 'borderline', downloadde een boek met als titel: 'How to survive a borderline parent.'; ondertitel: 'I never knew it had a name'. Het boek begint met een lijst van 21 vragen. Als je op meer dan vijftien met 'ja' antwoordde dan was het boek op jou van toepassing. Ik strandde op negentien. Belde m'n broer, balkte alle vragen door de hoorn. Hij kwam op twintig.

Ook onze stiefmoeder erkende veel van wat in het boek stond.

Sindsdien is het officieel. Je was een klootzak. Voor we diagnoses hadden waren hoogbegaafden, borderliners, milde psychopaten en spectrumautisten allemaal klootzakken. Met hun 'storingen' - waardoor ze het affectieve, interpersoonlijke verkeer anders ervaren dan de dominante meerderheid - traden ze de ongeschreven regels van het sociale verkeer constant met de voeten.

Voel je niet aangevallen. Ik was ook gestoord. Ik was kind. Kind zijn is net zo goed gestoord. Kinderen, met hun onvoorwaardelijke liefde en hun ziekelijke nood aan bescherming, begrip en geborgenheid, reageren op de meeste situaties ... ongelukkig.

Onze beide storingen vormden een dodelijke mix. Temeer omdat jij ook nog polio had. Je mankte. En onze moeder was gestorven, zeven weken na mijn geboorte. Kon jij absoluut niet aan doen. Dat was allemaal gewoon zo. Dat waren de omstandigheden waar we in zaten. Waar we mee moesten zien om te gaan. Jij had je affectieve vermogen vervangen door plichtsbef. Mensen die hun plicht deden vond jij mooi en nobel, je eigen verlangens opzijzetten om te doen wat nodig was. Dat was eervol. Bewonderenswaardig. Zo heb je ons ook opgevoed. Niet uit liefde want daar kon je je niet zo veel bij voorstellen, maar uit plichtsbef. Zo heb je ons als kleuters op kostscholen gezet. Slechte kostscholen waar we ontstoken klieren kregen van ondervoeding maar dat kan ik jou niet aanwrijven want dat kon je niet weten op voorhand. Je intenties waren zuiver. Je wilde ook ons leren de eigen verlangens opzij te zetten om te doen wat nodig was.

En dan later, later, later ... Het opgroeien en groter worden. Wat heeft het lang geduurd voor ik van het kind in mij genas. Ik ben de dertig moeten passeren, ik heb zelf kinderen moeten krijgen en zien hoe klein iemand is op zijn vijfde, de leeftijd waarop je mij naar de kostschool stuurde, voor het respect dat ik voor je had, veranderde in verontwaardiging en woede ...

En later, later, later ... de vergeefse pogingen die ik bleef ondernemen om een gezonde relatie met je te ontwikkelen. De gesprekken die ik wekelijks met je probeerde te voeren over 'het leven' en 'ons'. Gesprekken die binnen de kortste keren ontaardden in tranen en gevloek van jouw kant, gebijt in zakdoeken en gesmoord gelispel 'ik heb altijd het beste met jullie voorgehad.'

'Maar papa, het gaat niet over U. Ik probeer te vertellen hoe het voor mij was.'

Jij die na twee weken belde :

'Kunnen we daarmee stoppen alstublieft.'

'Met die gesprekken?'

'Ja.'

'Je bedoelt dat we vanaf nu alleen nog maar over het weer en de koers gaan praten?'

'Alstublieft.'

's Goed hoor pap. Doen we.

Ik was woedend. (Alweer) Maar we zouden de rest van onze levens over niks anders meer spreken dan over de koers en het weer. Ik uit passieve agressie. Jij uit lijfsbehoud.

Op je begrafenis stond ik daar met een bizar spijtig en onaf gevoel bij je kist. Een paar dagen daarvoor was ik nog bij je lijk geweest. Als eerste. Ze belden van het revalidatiecentrum dat je die nacht overleden was. Ik ben meteen de auto ingesprongen. Je lag daar met je hoofd als een paasei, omrepeld met een wit katoenen lint, om je mond dicht te houden tegen dat het lichaam verstijfde. Eén van je boventanden drukte een moet in je droge onderlip en je droeg een aandoenlijke sponsen pyjama van Damart, met lelijke dwarsstrepen; bruin en blauw. Wie verzint zoiets. Uit nieuwsgierigheid raakte ik je hoofd. Ijskoud. Spontaan trof mij de gedachte: Volgende keer doen we het omgekeerd O.K.!? Dan ben ik de papa, jij het kind. Gewoon om je te laten voelen wat je allemaal hebt laten liggen, pap.

Maar het was niet afgelopen!

Had ik nooit kunnen verzinnen.

Je bent nog langs geweest nadien.

Duidelijk en onmiskenbaar.

En daarvoor, lieve papa, ben ik je zo belachelijk dankbaar, dat ik het niet eens kan uitspreken of neerschrijven zonder dat de tranen in me opwellen.

De eerste keer was 't een droom. Je dook op tussen de genodigden op een première. Ik zei: 'Wat doe jij hier!?' Jij bent dood!' Je zei niks maar je pakte mijn hoofd van opzij tussen je handen, één hand onder de kin, de ander op het achterhoofd en je zoende me vol op de wang, zoals je dat bij leven en welzijn ook wel 's deed. Daarna verplaatste je je mond naar mijn oor en zei glashelder: 'Ik kom alleen even zeggen dat je het bij het rechte einde had, over de hele lijn.'

Ik weet nog dat ik met een kreet wakker schoot. Dat ik rechtop in bed zat grijnzend om wat er gaande was. Ik vertelde het haar. Maar het viel niet te vertellen. In woorden gevangen is het een belachelijk soort blijdschap. Mijn vriendin deed slaapdronken het licht aan, zei: 'Wat een sullig verhaaltje.' Maar het was een ervaring, een gebeurtenis, een meemaaksel ...

De tweede keer was deze zomer. Ik was alleen op retraite in een bos, toen ik na een etmaal kromgetrokken van neerslachtigheid te hebben

rondgelopen, tijdens een zitsessie begon te huilen. Ik voelde toen onmiskenbaar je aanwezigheid. Je zat op de hoek van het pallet dat ik bijna telepathisch als ondergrond op de bosgrond had gelegd. Je had je hand op mijn knie gelegd en eindelijk voerden we dat gesprek dat je me jaren voordien telefonisch had verzocht te beëindigen. Het was niet zo'n lang gesprek. Ik had ook niet zo veel te melden. Alleen maar dat het moeilijk was geweest. Op kostschool vroeger. En jij antwoordde dat je dat nu begreep en dat je alleen even tot bij me was gekomen om me dat te laten weten ...

Dankudankudankudankudanku ... is de rest van de dag als een mantra door mijn hoofd blijven zingen.

Je bent de beste papa die ik me kon wensen.
Je weerbarstigheid heeft me dingen geleerd waarvan ik me niet kan voorstellen dat ik ze op een andere manier ook onder de knie zou gekregen hebben.

Mogelijk heb je je daarbij zelf een hoop vervelend karma op de hals gehaald.

Wat een traject.

En wat kan ik anders zeggen dan: Dank u.

Voor alles.

Overall.

Tot gauw weer.

Liefs.
(heel veel)

Peter

steun verb(l)ind